

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1922 kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående vissa pensioner och understöd från allmänna indragningsstaten.

I en till riksdagen avlåten, den 3 februari 1922 dagtecknad proposition nr 54, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

1:o) I punkt 1 har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att f. d. föreståndaren för centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdets avdelning för lantbruksbotanik, professorn *Jakob Eriksson* må, utöver honom nu tillkommande årlig pension av 4,000 kronor, från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid uppbära en årlig tilläggspension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsbeloppet uppgår till 5,600 kronor.

*Ang.
tilläggspension åt f. d.
professorn J.
Eriksson.*

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, följande.

Eriksson inträdde i statens tjänst den 15 oktober 1874, i det han då utnämndes till docent i botanik vid Lunds universitet. Året därpå förordnades han den 27 december till adjunkt vid Nya elementarskolan i Stockholm samt ett år senare, den 17 december 1876, jämväl till botanist vid lantbruksakademiens experimentalfält. I sistnämnda egenskap var Eriksson assistent åt föreståndaren för därvarande agrikulturkemiska försöksanstalt, hade tjänstgöring å platsen 3 månader på sommaren samt uppbär ett arvode av 1,000 kronor per år. År 1886 upprättades en självständig växtfysiologisk försöksanstalt därstädes och Eriksson blev föreståndare för denna anstalt, på samma gång som han lämnade sin lärarplats. Slutligen utnämndes Eriksson den 28 september 1906 att från och med den 1 januari 1907 vara föreståndare för avdelningen för lantbruksbotanik vid den då nyupprättade centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.

Enligt då gällande bestämmelser var pensionsåldern 67 levnadsår, vilket genom beslut vid 1911 års riksdag ändrades till 65 levnadsår. Genom lönereglering, beslutad vid 1913 års riksdag, blev pensionen, som dittills varit 4,000 kronor

Bihang till riksdagens protokoll 1922. 8 saml. 14 häft. (Nr 19.)

nor, från och med 1914 höjd till 5,600 kronor. Om den ursprungliga pensionsåldern av 67 år ej ändrats, skulle Eriksson blivit skyldig avgå först 1915 och således blivit delaktig av det högre pensionsbeloppet. Nu inträdde däremot skyldighet för honom att avgå redan 1913, vadan han alltså hade rätt till allenast det då gällande pensionsbeloppet av 4,000 kronor.

Av Eriksson hos Kungl. Maj:t gjord hemställan, att få kvarstå i tjänst till fyllda 67 år, blev, sedan styrelsen för centralanstalten avstyrkt densamma, av Kungl. Maj:t avslagen i april 1913. Sagda styrelse anförde till motiv för sitt avstyrkande väsentligen »att det skäl, som föranlett pensionsålderns nedsättning från 67 till 65 år, eller att arbetsenergien och ofta även arbetsförmågan vid denna ålder i regel vore så nedsatt, att vederbörande tjänstemans ersättning med yngre, arbetskraftigare person för den till tjänsten hörande verksamhetens energiska bedrivande även i avseende på centralanstaltens verksamhet syntes vara så tungt vägande, och den förmån, som för centralanstalten vunnits genom den 1911 av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade nedsättning av pensionsåldern från 67 till 65 år, vore så avgjord, att något undantag från denna bestämmelse icke borde medgivas utan särdeles starka grunder, såsom att icke utsikt funnes att kunna erhålla fullt kompetent efterträdare; samt att detta sistnämnda förhållandet ej i detta fallet vore att befara».

I motioner till 1914 års första riksdag (F. K. nr 24 och A. K. nr 77) hemställdes om förhöjning av Erikssons pension till 5,600 kronor. Motionerna vunno emellertid ej riksdagens bifall.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift med anhållan om tilläggs-pension har Eriksson hänvisat till ovan återgivna omständigheter samt vidare åberopat en skriften bilagd förteckning över av honom efter avskedstagandet utgivna arbeten, upptagande 26 nummer å utgivna skrifter om tillsammans 961 trycksidor, av vilka flera vore av stor betydelse för forskningen på det växtpatologiska området.

Över Erikssons framställning har *styrelsen för centralanstalten* avgivit utlåtande och därvid, under vitsordande av den stora omfattningen samt vikten och betydelsen av det arbete, som han såväl före som efter sitt avskedstagande nedlagt på det för det svenska jordbruket så viktiga forskningsområde, åt vilket han ägnat och allt fortfarande ägnade sina krafter, tillstyrkt bifall till framställningen.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anført:

»Avsikten med lagen den 22 juni 1911 (nr 51) om ändrad lydelse av 5 § i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension torde få anses hava varit att bereda vissa tjänstemän, bland annat föreståndarna vid centralanstalten för försöksväsende på jordbruksområdet, bättre pensionsvillkor. För Eriksson hade det emellertid varit fördelaktigare, om före 1911 gällande pensionsbestämmelser fortfarande tillämpats, då han kunnat dels kvarstå till uppnådda 67 år, dels ock inträda på den för centralanstalten från och med 1914 gällande staten och således kommit i åtnjutande av pension till belopp av 5,600 kronor. Nu angivna omständigheter syntes statskontoret hava varit starka skäl för att låta sökan-

den kvarstå i tjänsten till uppnådda 67 år, i all synnerhet som hans efter avskedstagandet såsom betydelsefullt vitsordade arbete syntes visa, att hans hälsotillstånd icke utgjort hinder för ett kvarstående i tjänsten.

Med hänsyn till berörda förhållanden funne statskontoret det med rättvisa överensstämmande, att sökanden tillerkändes den pension, som skulle hava tillkommit honom, därest förut angivna lag den 22 juni 1911 icke mellankommit, eller 5,600 kronor. Statskontoret hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte av riksdagen utverka, att sökanden från och med ingången av 1922 tillerkändes en tilläggspension å 1,600 kronor.»

Departementschefen har för egen del funnit den förebragta utredningen motivera ett bifall till Erikssons framställning på sätt den av statskontoret tillstyrkts.

Såsom av utredningen i ärendet framgår, förelåg vid 1914 års tidigare riksdag förslag om beviljande åt Eriksson av en tilläggspension till samma belopp, som här blivit ifrågasatt. I sitt uti ärendet avgivna utlåtande (nr 6, punkt 48) erinrade bankoutskottet, att enligt då gällande bestämmelser pensionsrätt för föreståndaren vid centralanstalten för försöksväsendet å jordbruksområdet inträdde vid 65 levnads- och 25 tjänstår ävensom att Eriksson i överensstämmelse härmed vid sin avgång från tjänsten beviljats pension till belopp av 4,000 kronor, samt framhöll, att utskottet icke funnit tillräckliga skäl anförda för beviljande åt Eriksson av en förhöjd pension. På grund härav avstyrkte utskottet bifall till förslaget. Riksdagen fattade beslut i överensstämmelse med utskottets hemställan.

Utskottet.

De skäl, som i förevarande framställning anförts för beviljande av tilläggspension, hava icke synts utskottet vara av beskaffenhet att böra föranleda en ändring i riksdagens år 1914 fattade beslut. Utskottet underskattar ingalunda betydelsen av den utav Eriksson efter avskedet bedrivna forskningsverksamheten, men att på grund härav nu företaga en höjning av den Eriksson lagligen tillerkända pensionen bör enligt utskottets mening av principiella skäl icke ifrågakomma. Att i enstaka fall vidtagna en reglering av författningen enligt utgående pensionsförmåner för vissa tjänstemannagrupper måste över huvud taget anses vara synnerligen betänkligt. På grund härav och då ett bifall till framställningen sannolikt torde kunna medföra lika berättigade anspråk på pensionsregleringar i ett stort antal fall, har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts framställning.

Utskottet får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke må av riksdagen bifallas.

Ang.
pension åt
f. d. domän-
intendenten
O. Erickson.

2:o) I punkt 2 har hemställts, att riksdagen må medgiva, att f. d. domänintendenten i Jönköpings län *Oskar Erickson* må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 2,200 kronor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t har Erickson den 16 december 1921 anhållit om en årlig pension att utgå med skäligt belopp under hans återstående livstid från och med den 1 januari 1922.

Såsom stöd för sin framställning har sökanden anfört i huvudsak följande.

Från och med den 8 februari 1900 hade Erickson efter förordnanden av Kungl. Maj:t bestritt domänintendentsbefattningen i Jönköpings län.

De löneförmåner, som varit förenade med Ericksons befattning, hade varit förhållandevis blygsamma och utgjort, för år räknat, för tiden $\frac{8}{2}$ 1900— $\frac{31}{12}$ 1906 2,800 kronor, för tiden $\frac{1}{1}$ 1907— $\frac{31}{12}$ 1918 3,000 kronor samt för tiden därefter 4,000 kronor. Under åren 1919—1921 hade därjämte utgått dyrtidstillägg.

Då befattningen hösten 1921 anslagits till ansökan ledig, hade Erickson icke kunnat anmäla sig som sökande till densamma på grund av sjukdomar, som han till största delen ådragit sig under de resor, vilka varit förenade med den av honom innehavda tjänsten.

Då Erickson, som nu uppnått en ålder av närmare 74 år, sålunda efter att under nära 22 år hava uppehållit ifrågavarande befattning nödgades draga sig tillbaka från densamma, syntes det vara med billighet förenligt, att pension beviljades honom.

Vid ansökningen har fogats, bland annat, ett den 11 november 1921 utfärdat läkarintyg av innehåll, att sökanden lede av en kronisk artrit i vänstra knäet samt kronisk muskelreumatism i vänstra benet, att Erickson med sannolikhet ådragit sig dessa åkommor genom överansträngning i tjänsten, samt att de utgjorde ett bestämt hinder för honom att vidare uppehålla sin tjänst.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har tillstyrkt Ericksons framställning.

Domänstyrelsen har i avgivet utlåtande anfört, bland annat, följande.

Då styrelsen nu till Kungl. Maj:ts prövning överlämnade den inkomna ansökningen, ville styrelsen i likhet med länsstyrelsen vitsorda det synnerligen förtjänstfulla sätt, varpå Erickson alltifrån den 8 februari 1900 skött domänintendentsbefattningen i nämnda län.

Beträffande pensionsbeloppets storlek, varom sökanden icke uttalat något särskilt önskemål, tillåte sig styrelsen erinra, att i de fall, då pensioner förut blivit åt domänintendenter beviljade, nämligen åt domänintendenten M. Borgström 1902, H. J. Ljungbeck 1905 och kaptenen Magnus Fredrik Rodhe 1910, pensionsbeloppen, oavsett storleken av det för respektive befattningar utgående arvoden, av Kungl. Maj:t och riksdagen bestämts till 2,000 kronor.

Med hänsyn till å ena sidan den minskning i penningvärde, som sedermera onekligen inträtt, och å andra sidan den omständighet, att sökanden icke vid sin avgång från tjänsten uppfyllt det villkor i fråga om tjänstetiden, som i allmänhet

erfordrades för full pensionering av civila tjänst innehavare, funne styrelsen en pension av 2,000 kronor även i detta fall vara väl avvägd.

Styrelsen hemställde därför, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen medgiva, att Erickson finge från och med månaden näst efter den, varunder hans förordnande såsom domänintendent komme att upphöra, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 2,000 kronor.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 24 december 1921 anfört följande:

Riksdagen hade förut vid skilda tillfällen beviljat pensioner åt domänintendenter vid deras avgång från tjänsten med 2,000 kronor årligen. Dessa tjänstemän hade emellertid på sin tid åtnjutit arvoden med 2,500—3,000 kronor, eller sålunda till avsevärt lägre belopp än det Erickson under de senare åren uppburit, enligt handlingarna 4,000 kronor. Vid sådant förhållande skulle det ju kunnat ifrågasättas att såsom pension för Erickson föreslå ett högre belopp än det, som dessa tjänstemän, enligt vad ovan nämnts, fått sig beviljat. Av handlingarna framginge dock, att Erickson kunde åberopa endast en jämförelsevis kort arbetstid i statens tjänst, nämligen knappt 22 år, under det att förbemälda tjänstemän varit anställda i statens tjänst i omkring 40 år och innehaft förordnanden såsom domänintendenter i 25—27 år. Statskontoret ansåge sig därför böra stanna vid ifrågavarande pensionsbelopp, och sålunda instämma i den av domänstyrelsen i ärendet gjorda hemställan.

Departementschefen har för egen del anfört:

»I likhet med myndigheterna anser jag, att pension bör beredas Erickson. Vad åter angår pensionsbeloppet har visserligen Ericksons tjänstetid varit kortare än förut pensionerade domänintendenter, men det väsentligt högre arvode han åtnjutit synes mig, i betraktande jämväl av penningvärdets fall, motivera en något högre pension och föreslår jag i sådant avseende 2,200 kronor.»

Även utskottet anser det vara billigt, att pension av statsmedel beredes Erickson. Beträffande pensionsbeloppets storlek har utskottet emellertid av skäl, som anförts i domänstyrelsens och statskontorets utlåtanden, ansett detsamma böra bestämmas till 2,000 kronor, eller samma pensionsbelopp, som tidigare av riksdagen beviljats åt domänintendenter.

På grund härav hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, må medgiva, att f. d. domänintendenten i Jönköpings län Oskar Erickson må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid uppbära en årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av två tusen kronor.

Utskottet.

Ang.
tilläggspen-
sion åt kom-
missions-
lantmätaren
B. E. S. U.
Engdahl.

3:o) I punkt 3 har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att, därest kommissionslantmätaren *Bror Eberhard Svante Ultimus Engdahl* före den 1 augusti 1922 ingiver ansökning om avsked från innehavande befattning inom lantmäteristaten från senast sagda dag, Engdahl må från och med avskedet under sin återstående livstid, utöver honom såsom kommissionlantmätare tillkommande pension, uppbära en årlig tilläggs-pension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp att sammanlagda pensionsbeloppet uppgår till 2,400 kronor för år.

I en till Kungl. Maj:t ställd ansökan har Engdahl gjort framställning om rätt att vid avskedet komma i åtnjutande av pension till samma belopp, som gäller för distriktslantmätare, som uppnått sista ålders-tillägg, eller 4,500 kronor.

I sin ansökan har Engdahl till en början framhållit, att han, som vore född 1849, tjänstgjort såsom lantmätare i riket under sammanlagt 43 1/2 år samt att han, som 1899 utnämnts till kommissionslantmätare, vid lantmäteriväsendets omorganisation 1910, oaktat gjorda ansökningar, icke befordrats till distriktslantmätare, utan från sistnämnda tid nödgats tjänstgöra såsom extra lantmätare i Örebro län. Engdahl har vidare anfört följande.

Det torde icke vara ägnat att väcka förvåning, att Engdahl vid uppnådd pensionsålder eller ungefär vid nyåret 1915 av ekonomiska skäl icke vågade begära avsked och som följd därav bliva hänvisad att leva uteslutande på kommissionslantmätarpensionen, 1,600 kronor, utan föredragit att kvarstå såsom extra lantmätare. Till följd av de alltjämt stegrade levnadskostnaderna hade Engdahl, som hade att försörja hustru och en oförsörjd dotter, sedermera än mindre kunnat finna någon möjlighet att leva på det ifrågavarande pensionsbeloppet. Engdahl hade sålunda nödgats kvarstå i tjänst under en tid, som nu uppginge till nära sju år över pensionsåldern, och såge sig allt fortfarande på grund av pensionens knapphet icke någon möjlighet att avgå. Å andra sidan torde det icke böra förtänkas honom, att han vid 72 års ålder önskade avgå från en tjänst, som väl i högre grad än andra fordrade särskilt kroppslig vigör.

Länsstyrelsen i Örebro har i skrivelse till lantmäteristyrelsen den 17 november 1921 framhållit, att det såväl på grund av de behjärtansvärda omständigheter, som av sökanden åberopats, som även med hänsyn till vederbörande jordägares berättigade anspråk att vid förekommande förrättningar kunna påräkna en fullt tjänsteduglig förrättningsman, syntes i hög grad angeläget, att sökanden genom erhållande av pension till skäligt belopp kunde erhålla möjlighet att upphöra med sin verksamhet som lantmätare.

Lantmäteristyrelsen anför i sin skrivelse huvudsakligen följande.

Sökanden, som vore född den 22 december 1849, hade alltså uppnått en ålder av 72 år. Han konstituerades den 10 maj 1878 till lantmäteriauscultant, erhöll den 6 april 1893 lantmäteristyrelsens tillstånd att såsom vice kommissionslantmätare på eget ansvar verkställa lantmåteriförrättningar inom Skaraborgs län och utnämndes den 30 juni 1899 till kommissionslantmätare med placering å Skaraborgs län. Under åren 1884—1888 hade Engdahl tjänstgjort såsom extra storskifteslantmätare i Kopparbergs län tillsammans omkring $3\frac{1}{2}$ år.

Vid den i och med 1910 års ingång genomförda omorganisation av lantmäteristaten hade Engdahl ej ifrågakommit till distriktslantmätare, varemot han den 31 december 1909 i enlighet med bestämmelserna i 28 § i Kungl. Maj:ts instruktion för lantmäteristyrelsen och rikets lantmätare den 22 oktober 1909 av styrelsen förordnats till extra lantmätare i Örebro län. Vid genomförandet av den från och med ingången av år 1921 gällande organisationen kunde Engdahl, som då uppnått en ålder av 71 år, ej ifrågakomma till erhållande av distriktslantmätartjänst, varemot styrelsen den 23 mars 1921 i enlighet med bestämmelserna i 56 § i gällande lantmäteriinstruktion den 23 december 1920 ställt honom till länsstyrelsens i Örebro län förfogande för erhållande av förordnande till lantmåteriförrättningar. Engdahl hade hela tiden efter konstituerandet till lantmäteriauscultant den 10 maj 1878 till dagen för styrelsens utlåtande — med undantag av år 1889 — utövat lantmåteriverksamhet, vadan han kunde räkna sig till godo en sammanlagd tjänstetid av omkring $42\frac{1}{2}$ tjänstår.

Såsom på eget ansvar arbetande lantmätare hade sökanden tjänstgjort över $28\frac{1}{2}$ år och därunder handlagt 457 förrättningar, därav 9 laga skiften, vilka förrättningar tillsammans omfattat 6,477 hektar. Engdahl hade sålunda utövat en anseelig verksamhet, vilken särskilt i avseende på noggrannhet varit väl vitsordad, varemot densamma icke alltid inneburit bevis om skicklighet. Detta förhållande tillika med att Engdahl redan i slutet av år 1909 uppnått en ålder av 60 år hade föranlett, att han vid omorganisationen 1909—10 förvägrats befordran till distriktslantmätare.

På grund av beslut av 1885 års riksdag och jämlikt kungl. brevet den 12 juni 1885 funnes å allmänna indragningsstaten uppförda 48 pensionsrum till belopp av 1,600 kronor för varje att av Kungl. Maj:t, i den mån nämnda antal pensionsrum därtill lämnade tillfälle, vid kommissionslantmätares avgång från lantmäteristaten ävensom från anställning vid ekonomiska kartverket, därest sådan innehades, tilldelas kommissionslantmätare, som uppnått 65 levnadsår och tjänat minst 30 år samt under sammanräknat 25 år varit anställd vid generallantmåterikontoret eller ekonomiska kartverket eller såsom storskiftes- eller avvitringslantmätare, vice kommissionslantmätare eller kommissionslantmätare och av Kungl. Maj:t prövats under förenämnda 25 år hava varit verksam såsom lantmåteritjänsteman.

I och med genomförandet av omorganisationen av lantmäteristaten 1910 hade distriktslantmätare såsom åtnjutande lön å stat blivit berättigade till pension enligt lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension med högst 3,200 kronor för år. Vid genomförandet av denna omorganisation hade distriktslantmätare berättigats att för ålderstillägg tillgodoräkna sig fem år av sin tjänstetid såsom kommissionslantmätare. Genom den vid 1921 års början ikraftträdde utökade organisationen hade pensionsbeloppet för distriktslantmätare höjts till högst 4,500 kronor. I sammanhang härmed förtjänade antecknas, att Kungl.

Maj:t, sedan riksdagen bifallit Kungl. Maj:ts till densamma den 19 mars 1920 avlåtna proposition med förslag till vissa bestämmelser angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst, förklarar distriktslantmätare äga att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid han efter vederbörligt förordnande till vice kommissionslantmätare, kommissionslantmätare eller extra lantmätare tjänstgjort inom lantmäteristaten.

I egenskap av extra lantmätare ägde Engdahl ej rätt till pension, varemot han såsom kommissionslantmätare torde vara berättigad till sådan till belopp av 1,600 kronor.

Därest Engdahl vid ingången av 1910 befordrats till distriktslantmätare, torde han vid avskedstagande efter utgången av 1914 hava bekommit en pension till belopp av 2,800 kronor, och därest han såsom distriktslantmätare kvarstått i tjänst till början av 1920, hade hans pension kommit att uppgå till 3,200 kronor. Med hänsyn härtill samt till det förhållande att distriktslantmätares pension efter iutjänade tre ålderstillägg numera uppginge till 4,500 kronor, funne sig lantmäteristyrelsen böra hemställa, att Kungl. Maj:t ville hos riksdagen göra framställning om en tilläggspension åt Engdahl till belopp av 1,600 kronor.

Över ansökningen har *statskontoret* den 27 december 1921 avgivit infortrat utlåtande och därvid anfört följande.

Engdahl syntes statskontoret, enligt vad som framginge av handlingarna i ärendet, hava uppfyllt villkoren för erhållande av pension jämlikt brevet den 12 juni 1885.

Emellertid torde ej kunna nekas, att den pension, 1,600 kronor, som i enlighet härmed skulle tillkomma Engdahl, numera måste anses väl knapp, särskilt om hänsyn toges därtill, att Engdahl allt sedan 1910 varit förordnad såsom extra lantmätare, vilket förordnande medfört arvode av statsmedel under åren 1910—1920 och samma skyldigheter med avseende å ålagda förrättningar, som eljest påvilade distriktslantmätare.

Vid sådant förhållande ville statskontoret för sin del ej motsätta sig att för Engdahl utverkades pension till samma belopp, som skulle såsom pension tillkommit honom, därest han blivit utnämnd till distriktslantmätare med ingången av 1910.

Om så varit fallet, skulle Engdahl hava ägt att, jämlikt kungörelsen angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten för distriktslantmätare upptagna avlöningsförmåner den 22 oktober 1909, för ålderstillägg tillgodoräkna sig högst fem år av den tid, som före den nya avlöningsstatens ikraftträdande förflutit från det han tillträtt kommissionslantmätarbefattningen. Engdahl skulle alltså redan med ingången av 1910 hava tillträtt första ålderstillägget vid distriktslantmätarlönen. Vid uppnåendet den 22 december 1914 av stadgad avgångsålder, 65 år, skulle alltså Engdahls lön, ålderstillägg inberäknat, hava uppgått till 2,400 kronor, vilket belopp sålunda skulle hava utgjort pensionsunderlag för honom. Någon ändring i pensionsunderlagets belopp skulle ej hava åstadkommit, även om Engdahl erhållit tillstånd att kvarstå i distriktslantmätartjänsten efter nyssnämnda tidpunkt, då han enligt ovannämnda avlöningsbestämmelser icke ägt att efter uppnåendet av stadgad pensionsålder tillträda ytterligare löneförhöjning.

Därest Kungl. Maj:t i anledning av vad som blivit anfört till stöd för förevarande framställning skulle vilja söka hos riksdagen utverka någon tilläggspension

utöver den, vartill Engdahl syntes vara berättigad jämlikt föreskrifterna i brevet den 12 juni 1885, torde denna tilläggspension alltså böra begränsas till 800 kronor.

Statskontoret ville emellertid ifrågasätta om icke — i anledning av den höga ålder Engdahl redan uppnått — såsom villkor för rätten att tillträda ifrågavarande tilläggspension borde föreskrivas, att Engdahl skulle före den 15 juni 1922 ingiva ansökning om avsked, och torde vid sådant förhållande pensionen kunna beviljas att, vid avsked senast med utgången av juni månad 1922, utgå från och med den 1 därpå följande juli.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

»I likhet med myndigheterna finner jag omständigheterna i förevarande fall tala för, att understöd av statsmedel beredes sökanden utöver vad som han är berättigad till med tillämpning av bestämmelserna i ovanberörda brev den 12 juni 1885, eller 1,600 kronor. På skäl, som statskontoret anfört, synes mig tilläggspensionen åt sökanden böra begränsas till 800 kronor. Likaledes finner jag skäl föreligga att för åtnjutande av tilläggspensionen föreskriva villkor i av statskontoret ifrågasatta avseende. Dock synes Engdahl böra beredas något längre rådrum för ingivande av avskedsansökan; lämpligen torde därmed kunna anstå till den 1 augusti innevarande år.»

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herrar *Anderson* i Råstock och *O. Nilsson* i Örebro väckt motion, nr 198, däri motionärerna, under åberopande av de skäl, som anförts av lantmäteristyrelsen, hemställt, »att, därest kommissionslantmätaren Bror Eberhard Svante Ultimus Engdahl före den 1 augusti 1922 ingiver ansökning om avsked från innehavande befattning inom lantmäteristaten från senast sagda dag, Engdahl må från och med avskedet under sin återstående livstid, utöver honom såsom kommissionslantmätare tillkommande pension, uppbära en årlig tilläggspension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsbeloppet uppgår till 3,200 kronor för år.»

*Motion
II: 198.*

Även utskottet finner det vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att Engdahl vid avskedet beredes något understöd utöver den honom lagligen tillkommande pensionen. Vad beträffar storleken av den ifrågasatta tilläggspensionen, synes densamma med hänsyn till Engdahls synnerligen långvariga tjänstgöring såsom lantmätare och övriga i ärendet anförda omständigheter böra bestämmas till något högre belopp än det av Kungl. Maj:t föreslagna; och har utskottet i detta avseende funnit sig böra biträda motionärernas förslag, vilket överensstämmer med vad lantmäteristyrelsen i sitt utlåtande hemställt.

Utskottet.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med bifall till motionen II: 198, må medgiva, att, därest kommissionslantmätaren Bror Eberhard Svante Ultimus Engdahl före den 1 augusti 1922 ingiver ansökning om avsked från innehavande befattning inom lantmäteristaten från senast sagda dag, Engdahl må från och med avskedet under sin återstående livstid, utöver honom såsom kommissionslantmätare tillkommande pension, uppbära en årlig tilläggspension från allmänna indragningsstaten till sådant belopp, att sammanlagda pensionsbeloppet uppgår till tre tusen två hundra kronor för år.

Ang.
pension åt
snickaren
Magnus Sjö-
ström.

4:o) I punkt 4 har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att snickaren *Magnus Sjöström* må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp, dock tidigast från och med den 1 januari 1922, under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension av 400 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår, att Sjöström under en tid av 35 år i egenskap av daglönare arbetat såsom snickare vid Alnarps institut, mejeri och trädgård, ävensom att han, som är född år 1861, numera är av sjukdom avsevärt förhindrad att utföra sin hittillsvarande syssla.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till propositionen.

Utskottet har på de i statsrådsprotokollet anförda skälen ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

Ang.
pension åt
förra karto-
grafen N. A.
Ahlbergs änka.

5:o) Under punkt 5 har hemställts, att riksdagen må medgiva, att avlidne förra kartografen Nils Axel Ahlbergs änka *Emma Ahlberg, född Köhler*, må från och med den 1 augusti 1921, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 500 kronor.

Utskottet, som beträffande utredningen i ärendet tillåter sig hänvisa till propositionen, har på de i statsrådsprotokollet anförda skäl

ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts framställning och hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

6:o) I punkt 6 har föreslagits, att riksdagen må medgiva, att avlidne lantmäteriauskultanten Carl Fredrik Grafströms änka *Sofia Kristina Grafström* må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp av 500 kronor.

Ang.
pension åt
lantmäteri-
auskultanten
C. F. Graf-
ströms änka.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Under erinran om att föreliggande förslag står i överensstämmelse med av riksdagen tidigare i liknande fall fattade beslut, hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

7:o) I punkt 7 föreslås, att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet E. J. Sällbergs änka *Ingrid Lisa Sällberg* må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 300 kronor.

Ang.
pension åt
vaktmästaren
vid central-
anstalten för
jordbruks-
försök E. J.
Sällbergs
änka.

I fråga om den i ärendet förebragta utredningen får utskottet hänvisa till propositionen.

Under erinran om av 1921 års riksdag i ett liknande fall fattat beslut hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

8:o) I punkt 8 har hemställts, att riksdagen må medgiva, att avlidne förre tillsyningsmannen vid fiskodlingsanstalten i Finspång Nils Johnssons änka *Johanna Johnsson, född Olsson*, må från och med den 1 januari 1922 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, åtnjuta årlig pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 250 kronor.

Ang.
pension åt
förre till-
syningsman-
nen vid
fiskodlings-
anstalten
i Finspång
Nils Johns-
sons änka.

Utskottet, som med avseende å utredningen i ärendet hänvisar till propositionen, har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning.

Stockholm den 21 mars 1922.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.